

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Uitkomsten jongerenenquête 2023
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	2025-060528
Dienst	SSC
Sector	Informatiemanagement
Contact	14 058, Julien Cagnart
Bijlagen	Rapport jongerenenquête 2023
Datum	13-03-2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij het rapport van de jongerenenquête 2023 (eind 2023 gehouden) aan ter informatie. Het rapport met de uitkomsten van de jongerenenquête 2023 is digitaal beschikbaar op <https://leeuwarden.incijfers.nl/dashboard/jongerenenquête>.

Dit digitale rapport biedt veel mogelijkheden zoals snelle navigatie naar specifieke onderwerpen en het downloaden van de grafieken. Ook is het mogelijk om het hele rapport te downloaden. Toch raden wij u aan om het digitale rapport te lezen want naast eerder genoemde voordelen zijn de grafieken hierin duidelijker dan in de PDF-download.

Wij hopen dat het voor u als raad behulpzaam kan zijn bij de besprekingen die wij als college met u voeren in de diverse domeinen.

De samenvatting van het rapport (editie 2023) vindt u hieronder:

Algemeen beeld: lichamelijke gezondheid is beter dan mentale gezondheid
Jongeren in gemeente Leeuwarden beoordelen hun lichamelijke gezondheid beter dan hun geestelijke gezondheid. Zeven van de tien jongeren (71%) vinden hun lichamelijke gezondheid (zeer) goed of uitstekend en 59% vindt hun eigen geestelijke gezondheid (zeer) goed of uitstekend. Het rapportcijfer dat jongeren geven aan hoe gelukkig zij over het algemeen zijn is gemiddeld een 7.

Dat het mentaal minder goed gaat met jongeren in gemeente Leeuwarden komt overeen met het landelijke beeld. Zo is sinds de coronacrisis het aantal jongeren met psychische klachten gestegen. De meest recente nieuwsberichten (januari 2025) geven overigens wel aan dat het iets beter met jongeren lijkt te gaan. Desalniettemin zijn er nog altijd veel jongeren met psychische klachten.

Welke verklaringen zijn er voor de verslechterde mentale gezondheid van jongeren? Met onze jongerenenquête willen we onder andere op die vraag een antwoord krijgen. Hieronder geven we een samenvatting van belangrijke uitkomsten uit de jongerenenquête 2023 die samenhangen met (mentale) gezondheid van jongeren. Hierbij kijken we naar zogenaamde risico- en beschermende factoren.

Risico- en beschermende factoren

Er zijn verschillende risico- en beschermende factoren die van invloed kunnen zijn op de gezondheid van jeugd. Risicofactoren zijn factoren die de kans op problemen vergroten. Beschermende factoren dragen juist bij aan een stevige basis, waardoor een jongere zich goed kan ontwikkelen*. In ons onderzoek kunnen we verschillende risico- en beschermende factoren onderscheiden.

Risicofactoren

Prestatiedruk

Uit onze enquête blijkt dat 68% van de jongeren regelmatig/vaak prestatiedruk van zichzelf ervaart. En meer dan de helft (58%) ervaart regelmatig/vaak prestatiedruk van anderen. Dit ervaren zij dan vooral door ouder(s)/verzorger(s), leraren/docenten en de maatschappij/samenleving.

Zorgen over de wereld

Gebeurtenissen in de wereld, zoals oorlog en klimaatverandering, kunnen leiden tot zorgen onder jongeren. In ons onderzoek hebben we gevraagd of jongeren zich weleens zorgen maken over zaken die in de wereld spelen. Tweederde van de jongeren maakt zich weleens zorgen over de groeiende kloof tussen arm en rijk (65%) en/of klimaatverandering (67%). 72% van de jongeren maakt zich (ook) weleens zorgen over milieuvervuiling en/of armoede in de wereld. Driekwart (75%) maakt zich (ook) weleens zorgen over oorlogen. Zorgen over de wereld spelen dus onder veel jongeren.

Zorgen over geld en de woningmarkt

Geldzorgen kunnen ook meespelen bij de mentale gezondheid van jongeren. Zo heeft driekwart van de jongeren (75%) weleens zorgen over of ze zelf genoeg geld hebben. 47% maakt zich weleens zorgen over of hun (pleeg)ouder(s) genoeg geld hebben. Daarnaast maken jongeren zich ook zorgen over hun positie op de woningmarkt. 50% heeft er geen of weinig vertrouwen in dat ze later een huis kunnen kopen en 39% heeft er geen of weinig vertrouwen in dat ze later een betaalbaar huurhuis kunnen vinden.

Beschermende factoren

Sport en beweging

In onze enquête hebben we gevraagd naar het aantal minuten dat jongeren per dag sporten of bewegen. Daarbij mochten zij ook wandelen en fietsen naar bijvoorbeeld school, stage of werk meerekenen. 39% van de jongeren sport of beweegt minimaal 1 uur per dag. Terwijl een aardig deel van de jongeren minimaal één uur per dag sport of beweegt vindt ook een groot deel (60%) van de jongeren dat ze minder sporten dan ze zouden willen. De meest genoemde reden daarvoor is 'geen tijd', 59% van de jongeren noemt dit als reden.

Cultuur en creatief bezig zijn

We hebben gevraagd of jongeren in het afgelopen jaar zelf of samen met anderen iets creatiefs hebben gedaan. Bijvoorbeeld geschilderd, toneel gespeeld of muziek gemaakt. Driekwart (75%) van de jongeren heeft in het afgelopen jaar zelf iets creatiefs gedaan. Tweederde (66%) deed iets creatiefs samen met anderen. Ook hebben we gevraagd of jongeren in het afgelopen jaar een cultureel evenement hebben bezocht: dit geldt voor 83% van de jongeren.

Familierelaties

Het gezin waarin jongeren opgroei(d)en kan ook een rol spelen bij de mentale gezondheid van jongeren. Wij hebben in onze enquête een aantal stellingen opgenomen over het gezin waarin jongeren opgroei(d)en. Deze stellingen worden allemaal positief beoordeeld. Zo geeft 82% van de jongeren aan dat er sprake is/was van een goede sfeer in het gezin. 85% kan het goed met hun vader/verzorger vinden, 88% kan het goed met hun moeder/verzorgster vinden.

Risico- of beschermende factor? De rol van smartphone en sociale media

Over de invloed van de smartphone en sociale media op de mentale gezondheid van jongeren kunnen we met ons onderzoek niets zeggen. Een diepgaandere analyse op de data zou hier meer over kunnen vertellen. Maar in nieuwsberichten en onderzoeken horen we wel vaker dat zowel de smartphone als sociale media van invloed zijn op de mentale gezondheid van jongeren. Wij hebben gevraagd hoeveel uren jongeren gemiddeld per dag hun smartphone gebruiken. Meer dan driekwart van de jongeren (79%) gebruikt hun smartphone minimaal 2 uren per dag en 39% gebruikt hun smartphone minimaal 4 uren per dag. We hebben ook gevraagd naar het aantal uren dat jongeren gemiddeld per dag op sociale media zitten. 48% doet dit minimaal 2 uren per dag en 14% minimaal 4 uren per dag.

De balans: vertrouwen in de toekomst

We hebben nu een aantal risico- en beschermende factoren besproken die mogelijk van invloed zijn op de mentale gezondheid van jongeren. Om een balans op te maken kunnen we kijken naar het vertrouwen dat jongeren in hun eigen toekomst hebben. Tot welke mate van vertrouwen in de toekomst leiden de risico- en beschermende factoren waar jongeren mee te maken hebben?

Wat betreft het vertrouwen in de toekomst lijkt het beeld positief. Zo heeft 66% van de jongeren er (heel) veel vertrouwen in dat zij een gelukkig leven gaan hebben, 65% heeft (heel) veel vertrouwen in hun eigen toekomst over het algemeen, 64% heeft (heel) veel vertrouwen in dat zij in de toekomst een baan vinden en 56% heeft (heel) veel vertrouwen in hun toekomstige inkomen.

Belangrijk is hierbij te vermelden dat de percentages voor geen/weinig vertrouwen bij al deze onderdelen onder de 10% blijven. Ondanks dat jongeren te maken hebben met zaken als prestatiedruk, zorgen over de wereld, geld en de woningmarkt hebben jongeren er dus wel vertrouwen in dat het in de toekomst goed komt.

* <https://www.trimbos.nl/kennis/mentale-gezondheid-preventie/expertisecentrum-mentale-gezondheid/mentale-gezondheid-jeugd/risico-beschermende-factoren/>

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*